

Utbildningsinspektion i Tyresö gymnasium gymnasieskola och gymnasiesärskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	3

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tyresö gymnasium den 9–11 oktober 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Tyresö kommun och Tyresö gymnasium och gymnasiesärskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tyresö gymnasium intervjuades elever, lärare, elevvårdsteam, rektorer i gymnasiet och gymnasiesärskolan samt föräldrar till elever i gymnasiesärskolan. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tyresö gymnasium	Antal elever
Gymnasieskola	1 316
Individuella program	84
Summa elever	1 400

Gymnasiesärskolan	Antal elever
Gymnasiesärskola	45

Källa: Skolans egna uppgifter september 2007.

Sedan den 1 februari 2007 tillhör Tyresö gymnasium Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i Tyresö kommun. I samband med omorganisationen delades Tyresö gymnasium in i två sektorer där varje sektor är en egen resultatenheter. Det övergripande ansvaret för gymnasieverksamheten har förvaltningschefen för Utvecklingsförvaltningen. Skolans ledning består av två rektorer som har resultatansvar för sin enhet och ansvarar för olika program. Verksamheten leder de tillsammans med biträdande rektorer och programutvecklare för varje program som tillsammans med rektor ska leda och utveckla verksamheten inom det egna programmet. Varje program utgör ett arbetslag.

Tyresö gymnasium ligger i centrala Tyresö och inrymmer gymnasieskola och gymnasiesärskola. Skolan erbjuder tio nationella program, fyra specialutformade program samt individuella program. Skolan har även en fotbollsriktning där eleverna har möjlighet att kombinera idrott och studier. All verksamhet är samlad i en och samma byggnad. Centralt i byggnaden finns gymnasiesärskolans olika verksamheter och skolans individuella program. Ett välutrustat bibliotek rymmer även i skolan.

Utbildningen vid Tyresö gymnasium omfattar följande nationella program och inriktningar:

- Barn- och fritidsprogrammet (BF) med nationella inriktningarna Fritid, Pedagogisk och social verksamhet
- Byggprogrammet (BP) med nationella inriktningarna Husbyggnad, Anläggning, Måleri
- Elprogrammet (EC) med nationella inriktningen Datorteknik, Elteknik
- Estetiska programmet (ES) med nationell inriktning musik
- Fordonsprogrammet (FP), med nationella inriktningarna Personbilsteknik, Karosseri
- Handels- och administrationsprogrammet (HP) med nationell inriktning Handel och service
- Medieprogrammet (MP) med nationell inriktning Medieproduktion
- Naturvetenskapsprogrammet (NV) med nationella inriktningarna Naturvetenskap, Matematik och datavetenskap
- Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna Ekonomi, Samhällsvetenskap, Språk, Kultur

- Teknikprogrammet (TE), Data, Fysik

Skolan erbjuder dessutom tre specialutformade program:

- Samhällsvetenskapsprogrammet idrottsprogram profil Specialidrott
- Samhällsvetenskapsprogrammet med inriktningarna Media, Medieproduktion
- Affärsprogrammet
- Byggprogrammet med inriktning Måleri

Förutom de nationella programmen finns individuella program (IV), Introduktionskurs för invandrare (IVIK) och Programinriktad individuell utbildning (PRIV). I skolan finns även individuellt program för elever med Aspergers syndrom (IVAS). En elevgrupp med ensamkommande asylsökande ungdomar ingår även inom skolans individuella program.

Av de elever som valt Tyresö gymnasieskola höstterminen 2008 kommer ca 46 procent från Tyresö kommun. Eleverna söker i stor utsträckning till andra kommuners gymnasieutbildningar och enligt skolan är det främst flickor som söker andra gymnasieskolor. Skolans ledningsgrupp planerar olika strategier bland annat att starta andra inriktningar inom befintliga program för att få elevernas intresse att söka till den egna gymnasieskolan.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan utgör en egen resultatenhet och hör till barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde. Skolans rektor ansvarar även för kommunens Särvux samt för de elever som är folkbokförda i Tyresö kommun men går i skolor i andra kommuner. Gymnasiesärskolans elever kommer från såväl grundskola som obligatorisk särskola i Tyresö men även från ett flertal andra kommuner i länet.

Gymnasiesärskolan erbjuder inom skolans individuella program yrkesträning och verksamhetsträning samt ett specialutformat program med inriktningarna hantverk och service och omvårdnad och service. En mindre grupp elever får undervisning i kommunens lokaler på C3L (kommunens vuxenutbildning).

Bedömningar

Samlad bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tyresö gymnasium och gymnasiesärskola av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att utbildningen i Tyresö gymnasium ger undervisning som överlag är av god kvalitet. Den innehåller många program, både nationella och specialutformade, och inriktningar samt elever och personal med varierad bakgrund och erfarenheter. Det råder ett öppet och trevligt klimat i skolan, eleverna trivs och känner sig accepterade och respekterade. Skolan är på flera sätt i förändring främst organisatorisk då gymnasieskolan i februari 2007 bytte nämnd. I samband med det har gymnasieskolans program fördelats på två rektorer och ett antal biträdande rektorer. Den relativt nya skolledningen har påbörjat ett utvecklingsarbete tillsammans med personalen där former och

rutiner för ett fungerande arbete i den nya organisationen och kvalitetsarbete håller på att utvecklas.

Skolan är på flera sätt i ständig utveckling då elevgrupperna förändras i storlek och utifrån intresse vid val av program. Under inspektionsbesöket håller skolledningen på att se över och utvärdera nuvarande program för att kunna bemöta aktuella och kommande behov. Ett exempel är skolans individuella program där elevantalet ökat det senaste året. Verksamheten når goda resultat då cirka 75 procent av eleverna fortsätter i ett nationellt program. Som helhet arbetar skolans personal på ett strukturerat sätt för att förbättra och utveckla verksamheten i Tyresö gymnasium. Personalen har olika kompetenser och intresse att stödja och utveckla de olika individer de möter i utbildningssituationen.

Gymnasieskolan har visat goda exempel på samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnen som enligt inspektörerna bör utvecklas än mer för att främja lärandet och för att tydliggöra respektive programs karaktär. Måluppfyllelsen varierar mellan programmen och samtliga program redovisar resultat som ligger under riksgenomsnittet. Resultaten bör ytterligare analyseras och utgöra underlag för vilka åtgärder som behöver vidtas för en högre måluppfyllelse. Denna bedömning saknas dock i skolans kvalitetsredovisningar.

Utbildningen inom gymnasiesärskolan är av god kvalitet. För eleverna utgör den en god studiemiljö med rika möjligheter till lärande. Personalen och rektorn är engagerade i sin skolas utveckling och har både idéer och kunskaper om hur en verksamhet kan utvecklas och förbättras.

Gymnasiesärskolan kan visa på goda resultat men saknar en bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse som ska ingå i en kvalitetsredovisning.

I Tyresö gymnasium och i gymnasiesärskolan bedriver man ett aktivt och målmedvetet värdegrundsarbete. Däremot är eleverna inte involverade och delaktiga i upprättande av kvalitetsredovisningar och likabehandlingsplaner vilket skolan måste åtgärda. Då elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen skiftar mellan program, ämnen och lärare och behöver detta utvecklas. Även formerna för samverkan och elevernas ansvar och inflytande över verksamheten i stort bör utvecklas.

Skolans ledningsgrupp arbetar målmedvetet med den pedagogiska utvecklingen i samverkan med personalen. Det pedagogiska och organisatoriska stödet till lärarna bör dock utvecklas och förbättras. Ansvarsfördelningen mellan rektorerna bör också tydliggöras. Mot bakgrund av de förbättringsområden och brister som inspektionen visar på, bedömer inspektörerna att rektorsfunktionen med pedagogiskt resultatansvar bör utvecklas ytterligare.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Gymnasieskolans kvalitetsredovisningar saknar bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Kvalitetsredovisningen saknar en uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplanen (3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Lokala kurser vars innehåll strider mot förordningen anordnas (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Gymnasiesärskolan

- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisning (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (8 kap. 1 a § gymnasiesärskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Arbetssätt och arbetsformer bör utvecklas så att de i samtliga program och ämnen främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttryck i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör analysera kunskapsresultaten och ta fram en samlad resultatbild för samtliga program på och vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten.
- Skolan bör se över grunderna för betygsättning.
- Elevernas inflytande över undervisningen och verksamheten i stort bör utvecklas liksom skolans arbete med detta.
- Skolan bör förbättra organiseringen av undervisningen för att ge eleverna förutsättningar att nå målen i läroplanen och kursplaner.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.
- Rektorens pedagogiska ledarskap bör förbättras.

Gymnasiesärskolan

- Elevernas kännedom om målen för den egna utbildningen bör förbättras.
- Skolan bör se över hur utvecklingssamtalen genomförs och utgå från de individuella studieplanerna.
- Rektorns pedagogiska ledarskap bör förbättras.

Kunskaper

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I läroplanen för de frivilliga skolformerna ges uppdraget att skolan ska sträva emot att varje elev tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieprogram. Vidare anges rektors ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen, målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

I Tyresö gymnasium får eleverna kursplaner och betygskriterier i samband med att en kurs påbörjas. En individuell studieplan upprättas för samtliga elever vilken lärarna använder som underlag för betygs- och utvecklingssamtal.

Resultat och utvärdering av lärandet

Av nationell statistik framgår skolans genomsnittliga betygspoäng, andelen elever som fullföljde utbildningen inom fyra år, andelen elever behöriga till högskolestudier och andelen elever med betyget Godkänt eller högre i kärnämneskurserna, två karaktärsämneskurser samt projektarbete. I denna statistik redovisas dock endast resultat för elever som erhållit slutbetyg.

Tabell 1. Resultatmått från nationell betygsstatistik i gymnasieskolan

	Skolan			Riket		
År	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Genomsnittlig betygspoäng	13,7	13,6	13,9	14,1	14,1	14,1
Andelen (%) med allmän behörighet till universitets- och högskolestudier	90,3	86,0	90,6	88,9	89,2	88,9
Andel (%) elever som fullföljde utbildningen inom fyra år	71,8	77,9	78,8	76,0	76,0	76,3

Källa: Skolverkets statistik

De värden som redovisas i tabellen ovan utgör genomsnittet för skolans samtliga program. Det varierar mellan programmen inom skolan. Högst betygspoäng år 2007 har Naturvetenskapsprogrammet (16,1) som ligger något under riksgenomsnittet och det Estetiska programmet (14,9) som ligger i nivå med riksgenomsnittet. Barn- och fritidsprogrammet har lägst betygspoäng (10,1). Skillnaden i betygspoängen mellan övriga program på skolan ligger i linje med eller något under rikssnittet. Den genomsnittliga betygspoängen är dock högre än föregående år men lägre än den genomsnittliga betygspoängen i riket.

Andel elever behöriga till högskolan har ökat från år 2006 (86,0 procent) till 2007 (90,6 procent) och ligger därmed över riksgenomsnittet. I skolans kvalitetsredovisning 2006/07 för programmen BF, BP, EC, FP, NV och TE visar skolans egna sammanställda resultat en lägre måluppfyllelse 2006 (82 procent) och 2007 (84 procent) än Skolverkets statistik (se tabell 1). Enligt skolans egen analys har trots olika åtgärder de nationella målen uppnåtts enbart på vissa program. Under läsåret 2006/07 minskade andelen elever med grundläggande behörighet till högre studier på tre av enhetens program. Särskilt utmärker sig Barn- och fritidsprogrammet och Elprogrammet.

I skolans kvalitetsredovisningar för 2006/07 presenteras en sammanställning över antalet elever med slutbetyget Icke godkänt respektive betyget minst Godkänt. Dock saknas uppgifter om resultat från nationella prov eller andra typer av tester genomförda under elevernas gymnasietid. Resultaten från skolans individuella program redovisas heller inte.

I samband med faktagranskningen av skolrapporten redogör rektor för följande resultat gällande IV programmet 2006/07. Av totalt 48 elever påbörjade 30 elever ett nationellt program, sju elever fick arbete, sex elever fortsatte på IV och resterande elever gick till annan utbildning. Inspektörerna bedömer resultatet som gott.

I kvalitetsredovisningen för programmen ES, HP, MP, SP, AFP, E och M år 2006/07 visar skolans egna uppgifter att genomsnittet för dessa program att 91 procent av eleverna uppnått en grundläggande behörighet för högre studier vilket visar ett bättre resultat än riksgenomsnittet. Skolan anser ”resultatet som lyckat även om skolans egna uppsatta mål inte nås helt”, vilket är att 95 procent av eleverna uppnår en grundläggande behörighet för högre studier. I skolans analys av resultatet uppges att ”engagemang hos den enskilde läraren/mentorn, är en stor framgångsfaktor i detta.

I Tyresö gymnasiums egen analys av resultaten uppger man elevers frånvaro och skolans bristande rutiner i att följa upp frånvaron som en av orsakerna till låga resultat. Även informationen från lärare till elever att förmedla kursmål och kursplaner måste bli bättre enligt skolan. I skolans enhetsplan för 2007/08 har skolan valt att utifrån kvalitetsredovisningen arbeta med att öka andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan och agera med tidigare och tydligare insatser vid elevers frånvaro och/eller dåliga resultat.

Inför läsåret 2007/08 införs i Tyresö kommun ett nytt webbaserat system kallat ”Skolportalen” där lärare, vårdnadshavare och elever själva bl.a. kommer att ha bättre kontroll över elevers frånvaro.

Inspektörerna bedömer att resultaten i Tyresö gymnasium totalt visar på ett godtagbart resultat jämfört med riket. Betygspoängen varierar dock mellan de olika programmen beträffande kunskaper relaterade till kursplanernas mål. Resultaten är för flertalet program i nivå med eller lägre än riket. Skolan bör analysera detta ytterligare och utifrån detta fortsätta vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten. Skolan bör även ta fram en samlad resultatbild av skolans samtliga nationella specialutformade och individuella program per enhet.

Gymnasiesärskolan

Enligt rektorn och lärare når flertalet av gymnasiesärskolans elever kunskapsmålen utifrån sin individuella studieplan. Enligt rektorn har två elever gjort avbrott i sina studier på de specialutformade programmen och istället börjat på individuellt program. De elever som läser kursen Matematik A gör också det nationella kursprovet. Lärarna dokumenterar elevernas resultat på olika sätt. Eleverna gör framsteg och de tränas i ansvarstagande efter vars och ens förutsättningar. Det främsta målet med utbildningen är att de ska klara av yrket och att gå ut i arbetslivet. Våren 2007 hade den första elevkullen i de specialutformade programmen avslutning. Skolan saknar dock en bedömning i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för

ökad måluppfyllelse (se bedömning under avsnittet Ledning och kvalitetsarbete).

Innehåll, organisering och arbetssätt

Av de lektioner som inspektörerna tog del av ser inspektörerna ett antal goda exempel i undervisningen. Främst i karaktärsämnen visar eleverna prov på samarbete med kamrater och lärare. Elever inom vissa yrkesförberedande program uppgav vid inspektionsbesöket att undervisningen är individanpassad och att de har möjlighet att arbeta i sin egen takt medan elever på andra program menade att de "gör alla likadant". Elevernas möjligheter till att vara delaktiga i planering och möjligheter att påverka arbetsformer och innehåll är enligt elever begränsat i ett antal ämnen och vissa lärare uppmuntrar heller inte eleverna till delaktighet.

Enligt kommunens kvalitetsredovisning för år 2006 visar att endast 37 procent av eleverna har möjlighet att påverka innehållet i undervisningen. Att som elev kunna påverka arbetssätt och arbetsformer under lektionerna är enligt gjord enkät endast 41 procent av eleverna som har den möjligheten. Någon analys av resultatet har inte gjorts av skolan eller av barn- och utbildningsförvaltningen. I skolans kvalitetsredovisning påpekas att detta är ett utvecklingsområde.

Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter till att vara delaktiga i utbildningen måste förbättras. Även arbetssätt och arbetsformer bör utvecklas så att de i samtliga program och ämnen främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttryck i läroplan och kursplaner.

Enligt gymnasieförordningen ska elevernas skolarbete förläggas måndag till fredag och fördelas så jämnt som möjligt över dessa dagar. Vid inspektionsbesöket uppgav elever att schemat för en del grupper innehåller väl många håltimmar. Enligt rektorerna har scheman förbättrats men inspektörerna bedömer att schemat kan utvecklas ytterligare för att ge eleverna goda arbetsförhållanden som främjar lärandet.

För varje nationellt program och motsvarande finns mål som formulerar programmets sammanhållande idé. Programmålets syfte är att sätta in kurserna i ett sammanhang och markera att kärn- och karaktärsämnen hör ihop och strävar åt samma håll. Det finns olika sätt att integrera kärnämnen och karaktärsämnen s.k. infärgning.

Lärarna har i vissa projekt, program och kurser en planerad samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnen. Lärarna gav ett flertal exempel på hur de arbetar med infärgning och vill gärna utveckla detta men uppger att tidsbrist och organisatoriska hinder försvårar samverkan. Flera elever ger exempel på samverkan mellan ämnena som yrkesinriktad svenska, matematik och engelska. Eleverna tycker att om kärnämnen har inriktning mot programmet blir undervisningen mycket roligare och innehållet oftast lättare att förstå.

Inspektörerna kan konstatera att samverkan inom vissa program finns och en vilja till att utveckla samverkan med syfte att förbättra och utveckla integreringen av kärnämnen och karaktärsämnen. Inspektörerna bedömer det som positivt och vill påpeka vikten av att skolan fortsätter detta arbete för att främja lärandet och att helheten i utbildningen blir tydligare för eleverna.

Eleverna på skolans individuella program har heltidsstudier som innebär att de läser kärnämnen två dagar och praktiserar på olika arbetsplatser tre dagar i veckan. Det är främst svenska, matematik och engelska de läser men även andra ämnen som de inte har godkänt i från grundskolan. Inspektörerna bedömer att

organisering, innehåll och arbetssätt inom skolans individuella program fungerar bra.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Skolans arbete ska inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer; fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet.

Enligt gymnasieförordningen ska en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. För elever som behöver särskilt stöd ska även åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur dessa ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Elevers rätt till särskilt stöd gäller skolans samtliga ämnen/kurser.

Skolan har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Vid behov upprättas åtgärdsprogram. Studie- och yrkesvägledaren har även stor kontakt med elever i behov av stöd.

Som en stödåtgärd på skolan finns den så kallade "föreningstimmen" en gång i veckan. Den är öppen för alla elever på skolan och det finns olika ämneslärare tillhands för att ge eleven särskilt stöd i olika former. Elever och lärare uppgav för inspektörerna att det fungerar bra.

På skolan finns även möjlighet till särskilt stöd individuellt och i mindre grupp. Vid behov erbjuds även etappläsning för enskilda elever i berörda ämnen. Rektorn ser till att behovet utreds och att åtgärdsprogram upprättas. Tillgång till speciallärare finns för utredning av elevens behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram för eleven. Även mentorn ger särskilt stöd och har utredningssamtal med eleven. Det finns tillgång till speciallärare och lärare i ämnet svenska som andraspråk.

För att öka elevernas möjligheter att nå målen har skolan utökat kärnämneskurserna Svenska A, Matematik A och Engelska A från 100 till 150 gymnasiepoäng på Fordonsprogrammet. Enligt lärare och skolledning är detta möjligt för att fler elever tas in på programmet och att programmet har en hög elevpeng jämfört med övriga program på skolan. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med särskilt stöd fungerar bra.

Skolans individuella program är organiserade i mindre grupper och undervisningen är i hög grad individanpassad. Eleverna på skolans individuella program har skiftande behov av särskilt stöd i de ämnen de missat på grundskolan och/eller socialt stöd. De elever som inspektörerna samtalade med var nöjda med undervisningen och det särskilda stöd de får i de olika ämnena. I samtal med lärare och skolledning framkommer att IV- programmet har goda specialpedagogiska resurser. Inspektörerna bedömer att verksamheten inom skolans individuella program fungerar på ett bra sätt.

Gymnasiesärskolan

Inom gymnasiesärskolan varierar arbetssätten för att tillgodose elevernas behov och förutsättningar. Metoderna sträcker sig från i hög grad individualiserad, enskild undervisning till mer grupporienterad undervisning. Exempel är den slöjdsal där eleverna på inriktningen hantverk och service ges möjlighet att träna praktiska moment. Samtliga elever har individuella studieplaner utifrån kursplaner och respektive elevs individuella behov. Om en elev är i behov av särskilt

stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas där det ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas upprättas inte i enlighet med författningarna. Under inspektionsbesöket framkommer att åtgärdsprogram inte alltid upprättas då elever är i behov av särskilt stöd. Föräldrar blir oftast muntligt informerade om eventuella åtgärder. Inspektörerna bedömer att skolan inte upprättar åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd, vilket skolan måste åtgärdas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I intervjuer framkommer att kursutvärderingar förekommer oftast vid kursslut men att de skiljer sig åt mellan olika program, lärare, när och hur de genomförs. Enligt elever får de sällan återkoppling av resultaten och kan därmed inte se hur utvärderingen bidrar till att förändra eller förbättra undervisningen. Däremot har eleverna noterat att förändringar i vissa ämnen skett efter kursutvärderingarna vilket upplevs som positivt. Lärare uppger att resultaten av kursutvärderingarna sällan efterfrågas och följs upp av rektorn. Inspektörerna bedömer därför att detta kan utvecklas ytterligare.

Individuella studieplaner upprättas för samtliga elever och ligger till grund för de utvecklingssamtal som genomförs minst en gång per termin. I Tyresö gymnasium har mentorn en viktig roll att följa upp elevernas kunskapsutveckling och som ska stötta eleven så att förmågan att självständigt planera, genomföra och utvärdera sina studier utvecklas under utbildningen. Elevens individuella studieplan ska fungera som ett stöd så att eleven kan överblicka hela sin utbildning. Under elevintervjuerna framkom att mentorskapet fungerar väldigt olika beroende på lärare och program men i stort sett bra.

Tyresö kommuns kvalitetsredovisning för år 2006 visar att enbart 48 procent av eleverna upplever att utvecklingssamtalen med mentorn känns meningsfullt. Det är 59 procent av eleverna som känner till kunskapsmålen och 71 procent har fått information om betygskriterierna trots att skolan uppger att kursmål introduceras i samband med kursstart. Under inspektionsbesöket framkommer både positiva och negativa synpunkter från eleverna om kvaliteten i mentorsamtalen. Vissa elever/klasser har samtal en gång per vecka, andra mer sällan och ofta beroende på mentorn. Skolans kvalitetsredovisning, enhetsplan och rektorerna framhåller mentorns roll som mycket viktig för elevens utveckling. Inspektörerna får under besöket olika bilder från elever och lärare hur de uppfattar mentors funktion och utvecklingssamtalet. Inspektörerna vill härmed uppmärksamma skolan på elevernas rätt till information om sin kunskapsutveckling och studiesituation.

Diskussioner om bedömning och betygssättning sker inom programarbetslagen och i ämneslagen. För att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning jämför lärarna varandras bedömningar av elevers uppsatser och andra skriftliga prov. I förekommande ämnen används de nationella proven som underlag vid betygssättning. Lärarna säger sig utvärdera elevernas kunskaper på varierande sätt medan många elever säger att vissa lärare mest sätter betyg på skriftliga prov, inlämningsuppgifter, redovisningar och aktivitet under lektionen samt närvaro. Enligt intervjuade elever skiljer sig dock betygssättningen mellan olika program, ämnets karaktär och lärare. I intervjuer med lärare framkom att som ämneslärare i kärnämnen bör man undervisa i både studieförberedande och yrkesförberedande program för att öka likvärdigheten vid betygssättning. De vill även utöka samarbetet mellan programmen men att tid saknas för att

utveckla detta. Inspektörerna bedömer att skolans arbete för att garantera en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning ytterligare bör förbättras. Vid betygssättning ska all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till kursplanen utnyttjas och en allsidig bedömning av dessa kunskaper ska göras. Inspektörerna vill också uppmärksamma skolan på att närvaro i sig inte kan anges som ett betygskriterium utan tydligare bör kopplas till elevernas kunskaper och prestationer.

Gymnasieskolan

I intervjuer med elever och föräldrar framkom att under utvecklingssamtalen får de inte veta i vilken utsträckning eleven nått kunskapsmålen i förhållande till kursplanerna, vilket de saknar. Utvecklingssamtalen handlar mestadels om hur eleven fungerar i skolan och utvecklats socialt. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna och hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över hur utvecklingssamtalen genomförs samt att dessa utgår från de individuella studieplanerna.

Normer och värden

Tyresö gymnasiet ger intryck av att vara en lugn och trivsamt skola vilket bekräftas vid samtliga intervjuer. Enligt skolan bidrar bl.a. den höga lärartätheten och många vuxna till att det är lugnt. En enkät (kommunens) om elevernas trygghet, trivsel och inflytande genomförs och följs upp årligen. Vid elevintervjuer framkommer att förhållningssättet elever emellan och mellan elever och personal i allmänhet är gott. I varje klass finns friendsrepresentanter som har regelbundna möten med Friends vuxenteam på skolan. Inspektörerna bedömer att skolans förebyggande värdegrundsarbete är bra.

För varje klass eller motsvarande i gymnasieskolan ska det finnas ett klassråd. Klassrådet ska behandla frågor som är gemensamma för klassens elever. Den närmare utformningen av elevinflytande genom klassråd ska anges i arbetsplanen.

Genom klassråd och elevråd har eleverna möjlighet till inflytande över verksamheten i stort men utnyttjas dock i begränsad omfattning av eleverna. Även programråd finns inom några yrkesförberedande program men dock inte alla. Klassråden är schemalagda men enligt eleverna används tiden för information från mentorn eller till enskilda samtal mentor och elev. Inspektörerna bedömer att skolans klassråd bör förbättras och behandla frågor som är gemensamma för klassens elever för att därmed öka elevernas inflytande över verksamheten i stort.

Skolans elevråd består av elevrepresentanter från sex av skolans 14 program. Intervjuade elever menar att elevrådet har låg status och att många elever tror sig inte kunna påverka skolans verksamhet via deltagande i elevrådet. Detta bekräftas i kommunens elevenkät där flertalet elever upplever klassråden som icke meningsfulla och visar att flertalet elever som svarat inte är intresserade av att delta i elevråd eller exempelvis intresseföreningar för att på så sätt kunna vara med och utforma skolans verksamhet. Detta bekräftas även i intervjuer med elever och lärare.

Enligt gymnasieförordningen ska det vid varje gymnasieskola finnas en skolkonferens. Skolkonferensen är ett organ för att behandla vissa frågor som är av stor betydelse för eleverna samt för informationsutbyte, samråd och

gemensamma diskussioner mellan rektor, personal och elever. Skolkonferensen ska bestå av förutom rektor dels av företrädare för lärare och annan skolpersonal, dels av företrädare för eleverna. I Tyresö gymnasium har skolkonferensen elevrepresentanter men enligt rektorerna kommer de inte till utsatta möten.

Elevernas inflytande över undervisningen skiftar dock mellan program, ämnen och lärare vilket inspektörerna bedömer behöver utvecklas ytterligare. Även elevernas möjlighet till inflytande över verksamheten i stort bör förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra formerna för samverkan och arbetet med att främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över verksamheten i stort.

Enligt lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att en likabehandlingsplan upprättas i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

I arbetet med att upprätta, följa upp och se över likabehandlingsplanen ska eleverna medverka enligt förordningen om barns och elever deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan. Förordningen trädde ikraft den 15 oktober 2006.

Inspektörerna har tagit del av skolans gemensamma likabehandlingsplan från april 2006 som dock enbart ett fåtal av de intervjuade eleverna känner till. Handlingsplanen innehåller en beskrivning av det förebyggande arbetet på övergripande nivå och klassnivå. Planen beskriver också vilka åtgärder skolan gör när mobbning eller annan kränkande behandling sker.

Planen ska tydliggöra vilka insatser skolan avser att påbörja och genomföra under kommande läsår. Planen bör vara konkret och utgå från aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder med tydlig koppling till varje diskrimineringsgrund. Likabehandlingsplanen ska också upprättas under medverkan av elever.

Gymnasiesärskolan

Enligt gymnasiesärskoleförordningen ska det, där detta med hänsyn till elevernas utvecklingsnivå är möjligt, för varje klass eller motsvarande finnas ett klassråd. Vid skolan finns klassråd där eleverna deltar om möjligt. Gymnasiesärskolan har ett eget elevråd.

Föräldrar får information dels muntligt och även skriftlig information som skickas hem. Information inför elevernas praktik får föräldrarna av studie- och yrkesvägledaren. Enligt intervjuade föräldrar är de mycket nöjda med skolans information.

Intervjuade elever i gymnasiesärskolan uppger att de känner sig trygga i skolan men att det ibland kan det vara lite stökigt i den stora skolmatsalen vilket skolan har löst med att förlägga lunchen första matpasset då det är färre elever från gymnasieskolan. Eleverna tycker att det är en bra skola därför att det inte är så mycket mobbning vilket de tidigare ofta har upplevt i grundskolan. Inom olika ämnen som ”Kommunikation och samspel” och i olika grupper diskuterar elever och lärare värdegrundsfrågor.

I gymnasiesärskolan arbetar man aktivt mot kränkande behandling. Exempel på detta är gymnasiesärskolan bjuder in alla elever i gymnasieskolans årskurs 1 för att träffas och att informera om gymnasiesärskolan. Även gemensamma aktiviteter med gymnasieskolan är obligatoriska som friluftsdagar, s.k. ungdomsspelen (olika idrottsaktiviteter), insparken vid skolstart och avslutningar. Under inspektionsbesöket får inspektörerna uppfattningen av att kränkande behandling inte är något problem på skolan.

Lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling är tydlig med att varje verksamhet ska upprätta en likabehandlingsplan. Gymnasiesärskolan och Tyresö gymnasium har en gemensam likabehandlingsplan. Gymnasiesärskolan saknar dock en aktuell likabehandlingsplan upprättad utifrån den egna verksamheten. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7). Ingen bedömning görs i skolrapporten utan en samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner återfinns i kommunrapporten.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

I och med den omorganisation som gjordes i Tyresö kommun den 1 februari 2007 bytte gymnasieskolan nämnd till Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och skolans delades i två resultatenheter.

För respektive resultatenhet ansvarar en rektor som har egen budget och upprättar en egen kvalitetsredovisning för verksamheten. Varje enhet har biträdande rektor, administration, elevvård, samt speciallärare. Skolans fjorton program har fördelats mellan rektorerna. Den biträdande rektorn inom respektive enhet har ansvar för vissa program som innebär personal-, ekonomi- och pedagogiskt ansvar för sina program. Resterande program lyder direkt under rektorn. Samtliga skolledare har förutom programansvaret ansvar för flera av skolans gemensamma verksamhetsområden. För varje program finns det dessutom programutvecklare.

Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och skolans ledning är tydlig. Rektorerna uppger att de har en kontinuerlig dialog om skolans verksamhet såväl med företrädare för huvudmannen, förvaltningschefen och med nämndens ordförande vilket rektorerna är mycket nöjda med. Ledningsgruppen inom respektive enhet har konferens en gång per vecka. I övrigt har man möten med programutvecklare. De har även gemensamma möten då båda enheterna träffas.

Varje rektor utformar sitt arbete självständigt och hur ledarskapet bedrivs varierar. Lärarna är nöjda med sina rektorer och tycker att ansvarsfördelningen dem emellan är tydlig. De saknar dock ett ledarskap mer fokuserat på pedagogiska frågor vilket skulle kunna utveckla verksamheten. Inspektörerna bedömer att styrning och ledning av gymnasieskolan i flera delar fungerar bra, men mot bakgrund av de förbättringsområden och brister som inspektionen

pekar på bedömer inspektörerna att rektorernas pedagogiska ledarskap bör utvecklas ytterligare.

Gymnasiesärskolan

I och med omorganisationen är gymnasiesärskolan kvar inom Barn- och utbildningsnämnden. Gymnasiesärskolan är en egen resultatenhet med egen budget. Hit hör även särvox. För enheten ansvarar en rektor. Gymnasiesärskolan hyr lokaler, viss personal och administrativa tjänster av gymnasieskolan. Enligt rektorn är närhet till och utbyte med gymnasieskolan viktigt för alla inom särskolan. I och med att de numera tillhör olika förvaltningar upplever rektorn att samarbetet med gymnasieskolan förändrats som exempelvis tillgång till resurser såväl personella som materiella, administration, information och delaktighet i gymnasieskolan. Allt detta bidrar till att rektors förutsättningar att utöva sitt rektorsskap har begränsats. Lärarna uppger att rektorn är en bra pedagogisk ledare och som är väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Inspektörerna bedömer att styrning och ledning av gymnasiesärskolan fungerar på ett bra sätt men mot bakgrund av de förbättringsområden och brister som inspektionen pekar på bedömer inspektörerna vidare att rektorsfunktionen med pedagogiskt resultatansvar bör förbättras.

Kvalitetsarbete

Varje skola ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse.

Gymnasieskolans båda resultatenheter upprättar en egen kvalitetsredovisning och en enhetsplan som utgår från kvalitetsredovisningen och som motsvarar en lokal arbetsplan. Inspektörerna har tagit del av respektive enhets kvalitetsredovisning för år 2006/07 och enhetsplan för 2007/08 som innehåller resultat och måluppfyllelse från betygsstatistik, nationella prov, en elevenkät och en utvärdering som skolans lärare genomfört. Kvalitetsredovisningarna från de båda enheterna saknar dock bedömning av i vilken mån de nationella målen uppnåtts samt analys och förslag till åtgärder för ökad måluppfyllelse. Enligt lärare har deras deltagande i utarbetandet av kvalitetsredovisningen inte fungerat främst på grund av den omorganisationen som pågått de senaste tre åren. Inspektionen visar att elever inte ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav vilket skolan måste förbättra.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolans kvalitetsredovisning för år 2006/07, saknar till stor del både analys, bedömning av måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Se vidare i Skolverkets Allmänna råd om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2006:18).

Tillgång till likvärdig utbildning

Tyresö gymnasium erbjuder ett flertal program såväl studieförberedande som yrkesförberedande med olika inriktningar vilket ger mycket god tillgång till utbildning inom många kurser. Skolan har även en fotbollsprofil. I förekommande fall kan gymnasieutbildningen förlängas till fyra år. Även specialutformade program erbjuds.

Tyresö gymnasium har ett tillräckligt utbud av valbara kurser. Enligt gymnasieförordningen ska eleverna som individuellt val erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen, medan kravet att alltid erbjuda kurserna Svenska C och Idrott och hälsa B tas bort för utbildningar som påbörjas efter halvårsskiftet 2007.

En lokal kurs ska enligt gymnasieförordningen ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Skolan erbjuder ett antal lokala kurser, varav några kan sägas motsvara sådana behov som tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Exempel på sådana kurser är Bollspel, Sjunga och spela i grupp samt Livskunskap. Enligt rektorerna ska de lokala kurserna som valbara kurser minimeras läsåret 2007/08. Skolan bör dock se över de redan fastställda lokala kurserna och inspektörerna bedömer att vissa av skolans lokala kurser inte är i enlighet med gymnasieförordningens krav.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på det nya meritvärderingssystem som träder ikraft år 2010 vid ansökan till universitet och högskolor och som berör de elever som börjar gymnasieskolan 2007. En konsekvens av denna förändring är att endast nationella kurser kommer att ge meritpoäng. Lokala lösningar vid universitet och högskolor kan komma att missgynna de elever som har betyg från lokala kurser i slutbetyget. För elevens rättssäkerhet bör därför utformningen av de nationella kursplanerna så långt som möjligt följas.

Det finns goda möjligheter till arbetsplatsförlagd utbildning (APU) inom berörda program.

Eleverna på skolans individuella program har möjlighet att kombinera studier med yrkespraktik på en arbetsplats två dagar i veckan. Praktikplatsen har i regel anknytning till elevens valda program. För vissa elever erbjuds yrkespraktik fem dagar i veckan med målet att det kan leda till ett arbete. Eleverna har under praktiken kontinuerliga individuella samtal med studie- och yrkesvägledning kring frågor som rör praktiken och framtida utbildningsmöjligheter.

Enligt rektorn kan elever från skolans individuella program följa ett nationellt program. Alla nationella program är öppna för eleverna. Skolan har vid inspektionsbesöket tre PRIV elever inom vardera teknikprogrammet, fordonsprogrammet och handelsprogrammet.

Gymnasiesärskolan

I gymnasiesärskolan erbjuds yrkesträning och verksamhetsträning inom ramen för individuella programmet och ett specialutformat program med inriktningarna hantverk och service samt omvårdnad och service.

För eleverna inom gymnasiesärskolan fungerar praktiken bra enligt såväl elever, föräldrar och lärare. Elever och föräldrar får information av studie- och yrkesvalsläraren inför praktiken. De elever som praktiserar gör det inom äldreomsorgen, vaktmästeri och övrig service.

Resurser

Skolan har god tillgång till personal av olika slag och flertalet av de lärare som arbetar i skolan har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Av nationell statistik för läsåret 2005/06 framgår att antalet lärare per 100 elever är 7,4 och andelen med pedagogisk utbildning är 5,7. Jämfört med riket (6,1) är tillgången något lägre.

Skolan har strategier för långsiktig tillgång till och kompetens hos personalen. Kompetensutvecklingsplan finns och fortbildning sker gemensamt för alla på skolan, i arbetslagen eller individuellt. En lärare utbildar sig till specialpedagog inom det s.k. lärarlyftet.

I övrigt finns tillgång till personal för elevhälsa och studie- och yrkesvägledning men elevvårdsteamet uppger att behovet av kurator har ökat då efterfrågan av denna kompetens för tillfället är stort hos eleverna. I samband med faktagranskningen uppger rektorn att det finns två kuratorer på skolan motsvarande 1,4 procent tjänst.

Sammantaget bedömer inspektörerna gymnasiets tillgång till personal som god.

Gymnasiesärskolan

Personalen har utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Kompetensutveckling sker såväl individuellt som i grupp. Lärarna får handledning med en kurator samt deltar i olika nätverk och konferenser. Lärarna har dock önskemål om mer utbyte med andra gymnasiesärskolor för ämnesdiskussioner mm.

Lokalerna är anpassade till funktionshindrade och tillgången till läromedel, utrustning och specialpedagogisk hjälpmedel god.

Inspektörerna bedömer att gymnasiesärskolans tillgång till utbildning och materiella resurser är god.

Datum	Ort
2008-02-19	Stockholm

Marie Wiberg-Svensson

Anna Kjellberg